

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ 27^{ης} ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΗΣ 4^{ης} ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2020

ΜΕΛΗ : Ιωάννης Σαρμάς, Πρόεδρος, Μαρία Βλαχάκη, Άννα Λιγωμένου, Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Μαρία Αθανασοπούλου και Ασημίνα Σαντοριναίου Αντιπρόεδροι, Βασιλική Ανδρεοπούλου, Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Σταμάτιος Πουλής, Κωνσταντίνα Ζώη, Δημήτριος Πέππας, Δέσποινα Καββαδία-Κωνσταντάρα, Αγγελική Μυλωνά, Γεωργία Τζομάκα, Θεολογία Γναρδέλλη, Βιργινία Σκεύη, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Βασιλική Σοφianού, Αγγελική Πανουτσακοπούλου, Δέσποινα Τζούμα, Δημήτριος Τσακανίκας, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Ασημίνα Σακελλαρίου, Αργυρώ Μαυρομαμάτη, Ευαγγελία Σεραφή, Κωνσταντίνος Κρέπης, Ειρήνη Κατσικέρη, Γεωργία Παπαναγοπούλου, Νεκταρία Δουλιανάκη, Νικολέτα Ρένεση, Αικατερίνη Μποκώρου, Αντιγόνη Στίνη, Βασιλική Πέππα και Γρηγόριος Βαλληνδράς Σύμβουλοι. Οι Αντιπρόεδροι Σωτηρία Ντούνη, Γεωργία Μαραγκού και Αγγελική Μαυρουδή και οι Σύμβουλοι Γεώργιος Βοΐλης, Ελένη Λυκεσά και Στυλιανός Λεντιδάκης απουσίασαν δικαιολογημένα.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ : Αντώνιος Νικητάκης, Επίτροπος Επικρατείας, κωλυομένης της Γενικής Επιτροπής της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, Χρυσούλας Καραμαδούκη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ : Ελένη Αυγουστόγλου, Επίτροπος στην Υπηρεσία Επιτρόπου "Γραμματεία" του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Με την έναρξη της συνεδρίασης, τον λόγο έλαβε ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου Ιωάννης Σαρμάς, ο οποίος εξέθεσε τα εξής:

Με την 52617/21.10.2020 απόφαση του Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου συγκροτήθηκε Ομάδα Εργασίας, αποτελούμενη από τον ανωτέρω, τον Αντιπρόεδρο Κωνσταντίνο Κωστόπουλο και τους Συμβούλους Βασιλική Ανδρεοπούλου, Σταμάτιο Πουλή, Δημήτριο Πέππα, Θεολογία Γναρδέλλη, Βιργινία Σκεύη, Κωνσταντίνο Εφεντάκη, Δημήτριο Τσακανίκα, Αργυρώ Μαυρομαμάτη και Νεκταρία Δουλιανάκη, με αντικείμενο εργασίας την επεξεργασία προσχεδίου κανονιστικής απόφασης με θέμα τη διαδικασία ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο της ύπαρξης, της λειτουργίας και της αποτελεσματικότητας Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου στους φορείς που υπάγονται στην ελεγκτική του δικαιοδοσία,

προκειμένου, στη συνέχεια, να τεθεί υπόψη της Ολομέλειας του Δικαστηρίου προς έγκριση.

Η Ομάδα Εργασίας, ύστερα από διαδικτυακή συνάντηση με όσους Επιτρόπους του Δικαστηρίου θα κληθούν να την εφαρμόσουν όταν θα έχει δεόντως εγκριθεί, κατέληξε στη διαμόρφωση του σχεδίου αυτού.

Ακολούθησε συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των μελών της Ολομέλειας επί του σχεδίου αυτού. Κατόπιν αυτών η Ολομέλεια, με τη σύμφωνη γνώμη του Επιτρόπου της Επικρατείας, αποδέχθηκε ομόφωνα το κατατεθέν σχέδιο.

Η Ολομέλεια ενέκρινε το ακόλουθο σχέδιο κανονιστικής απόφασης:

Απόφαση

«Διαδικασία Ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο της ύπαρξης, της λειτουργίας και της αποτελεσματικότητας Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου στους φορείς που υπάγονται στην ελεγκτική του δικαιοδοσία»

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Αφού έλαβε υπόψη:

1. Την εξουσιοδοτική διάταξη του άρθρου 28 παρ. 9 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο (ν. 4129/2013, φ. 52 Α΄) όπως το άρθρο αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 341 παρ. 2 του ν. 4700/2020 (φ. 127 Α΄), σύμφωνα με την οποία: «Το Ελεγκτικό Συνέδριο, μέσω των Υπηρεσιών Επιτρόπου του, παρακολουθεί την εγκατάσταση και εφαρμογή συστημάτων εσωτερικού ελέγχου στους φορείς που υπάγονται στην ελεγκτική του δικαιοδοσία και κρίνει την αποτελεσματικότητα των συστημάτων αυτών για την αντιμετώπιση των δημοσιονομικών κινδύνων. Με απόφαση της Ολομέλειας ρυθμίζεται κάθε ζήτημα σχετικό με τη διαδικασία για την εφαρμογή όσων ορίζονται στην παρούσα».
2. Τη διάταξη του άρθρου 169 παρ. 2 του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (φ. 143 Α΄), σύμφωνα με την οποία: «Το Ελεγκτικό Συνέδριο παρακολουθεί, ελέγχει και αξιολογεί την αποτελεσματικότητα και την επάρκεια των Υπηρεσιών

Εσωτερικού Ελέγχου και των εσωτερικών δικλίδων όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης».

3. Τη διάταξη του άρθρου 22 παρ. 1 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο όπως η διάταξη αυτή τροποποιήθηκε με το άρθρο 341 παρ. 1 του ν. 4700/2020, σύμφωνα με την οποία: «Οι Επίτροποι του Ελεγκτικού Συνεδρίου: α) ασκούν (...) έλεγχο της αποτελεσματικότητας των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου των ελεγχόμενων από αυτούς υπηρεσιών και φορέων (...)».
4. Τη διάταξη του άρθρου 54 Α παρ. 3 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο όπως η διάταξη αυτή θεσπίστηκε με το άρθρο 347 του ν. 4700/2020, σύμφωνα με την οποία: «Αν ο Επίτροπος κρίνει ότι το σύστημα εσωτερικού ελέγχου του ελεγχόμενου από αυτόν ειδικού λογαριασμού ή οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή άλλου φορέα που υπάγεται στην ελεγκτική αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου λειτούργησε αποτελεσματικά κατά το κρίσιμο οικονομικό έτος, περιορίζοντας στο ελάχιστο τον δημοσιονομικό κίνδυνο, μπορεί, ύστερα από έγκριση του Τμήματος Ελέγχων, να μην ασκήσει έλεγχο στις υποκείμενες στους λογαριασμούς συναλλαγές και πράξεις».
5. Τη διάταξη του άρθρου 5 Α του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο όπως η διάταξη αυτή θεσπίστηκε με το άρθρο 340 του ν. 4700/2020, με την οποία προβλέφθηκε η σύσταση Τμήματος Ελέγχων στο Ελεγκτικό Συνέδριο.
6. Τη ΦΓ8/57805/2019 (φ. 4220 Β΄) κανονιστική απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου «Έγκριση του Κανονισμού Εσωτερικής Λειτουργίας των Υπηρεσιών Διοίκησης και Ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου».
7. Τη ΦΓ8/28662/2020 (φ. 2424 Β΄) κανονιστική απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου «Ορισμός Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου εντός του Ελεγκτικού Συνεδρίου», στην οποία αποτυπώθηκε η αντίληψη του Ανωτάτου Δημοσιονομικού Δικαστηρίου αναφορικά με το περιεχόμενο του εσωτερικού ελέγχου και τα όργανα άσκησης αυτού.
8. Τα από 13.10.2020 πρακτικά της 24^{ης} Γενικής Συνεδρίασης της μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου με τα οποία εγκρίθηκε το εγχειρίδιο ελέγχου της αποτελεσματικότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου των υπαγόμενων στην ελεγκτική δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου υπηρεσιών και φορέων.
9. Τη με αριθμό 8 σκέψη της απόφασης ΕλΣ Ολ. 2014/2020, όπου κρίθηκε ως εξής: «[Σ]υνυπεύθυνος στην πρόκληση διαχειριστικού ελλείμματος, καταλογιζόμενος μαζί με τον βασικό υπεύθυνο δημόσιο υπόλογο, πρέπει να θεωρείται και ο υπηρεσιακός παράγων που, παρά τις επανειλημμένες οχλήσεις ελεγκτικών φορέων ή υπαλλήλων της υπηρεσίας του, δεν έλαβε τα κατάλληλα μέτρα αποτροπής διαχειριστικών παρατυπιών συναφών με την πρόκληση του ελλείμματος, αν και όφειλε, ως εκ της υπηρεσιακής του ιδιότητας, να προστατεύει τη δημόσια περιουσία. Η ως άνω

υποχρέωση αφορά ιδίως τους κατά νόμο ασκούντες εποπτεία σε δημόσια υπηρεσία, ακόμη και όταν αυτοί έχουν νομίμως εκχωρήσει ειδικότερη αρμοδιότητά τους σε άλλο όργανο, καθόσον δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι απεκδύονται έτσι της εγγενούς θεμελιώδους υπηρεσιακής τους υποχρέωσης να προστατεύουν την δημόσια περιουσία».

10. Τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 1 περ. γ' της ΦΓ8/44407/2020 (φ. 3779 Β') κανονιστικής απόφασης της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου «Ρυθμίσεις για τη συγκρότηση και τη λειτουργία της Ολομέλειας και των Τμημάτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου».
11. Την εισήγηση της Ομάδας Εργασίας υπό τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου και μέλη της τον Αντιπρόεδρο Κωνσταντίνο Κωστόπουλο και τους Συμβούλους Βασιλική Ανδρεοπούλου, Σταμάτιο Πουλή, Δημήτριο Πέππα, Θεολογία Γναρδέλλη, Βιργινία Σκεύη, Κωνσταντίνο Εφεντάκη, Δημήτριο Τσακανίκα, Αργυρώ Μαυρομαμάτη και Νεκταρία Δουλιανάκη.
12. Τα Πρακτικά της 27ης/4.11.2020 Γενικής Συνεδρίασης της Πλήρους Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.
13. Τη σύμφωνη γνώμη του Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο Αντωνίου Νικητάκη, όπως διατυπώθηκε στα από 13.10.2020 πρακτικά της 24^{ης} Γενικής Συνεδρίασης της μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.
14. Το γεγονός ότι από την απόφαση αυτή δεν προκαλείται δαπάνη στον κρατικό προϋπολογισμό.

Αποφάσεις Ομόφωνα

Άρθρο 1 Γενικοί Ορισμοί

1. Δεν υφίσταται *σύστημα* εσωτερικού ελέγχου σε φορέα, ακόμη και όταν λειτουργεί σε αυτόν γραφείο Εσωτερικού Ελεγκτή, αν δεν έχουν καταγραφεί από τον φορέα αναλυτικά οι διαδικασίες παραγωγής ή διενέργειας πράξεων με δημοσιονομικές συνέπειες και αν, για τις ειδικότερες ενέργειες που συνθέτουν τις επιμέρους διαδικασίες, δεν έχουν εντοπισθεί μέσω κατ'ιδίαν εκτίμησης των δημοσιονομικών υπευθύνων ή ύστερα από εμπειριστατωμένη εκτίμηση ειδικών αναλυτών, οι δημοσιονομικοί κίνδυνοι και δεν έχουν επιπλέον προβλεφθεί δικλίδες προς αντιμετώπιση των κινδύνων αυτών (ενδογενής έλεγχος).

2. Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου αποβλέπει στην εκμηδένιση ή ελαχιστοποίηση των δημοσιονομικών κινδύνων με τη χρήση των κατάλληλων δικλίδων, οι οποίες επιλέγονται ύστερα από εκτίμηση της σοβαρότητας του κινδύνου, της πιθανότητας επέλευσής του και της θυσίας που συνεπάγεται η κινητοποίηση των μέσων αντιμετώπισής του.

3. Ως δημοσιονομικοί κίνδυνοι νοούνται ιδίως: 1. Ο κίνδυνος αυθαίρετης υλικής αφαίρεσης ή καταστροφής της περιουσίας του φορέα (λ.χ.

υπεξαίρεση). 2. Ο κίνδυνος απεμπόλησης από τον φορέα δημόσιων αξιώσεων του εις βάρος τρίτων (λ.χ. μη είσπραξη φόρου). 3. Ο κίνδυνος ανάληψης από τον φορέα δημόσιων υποχρεώσεων χωρίς δυνατότητα εκπλήρωσης (λ.χ. δάνεια). 4. Ο κίνδυνος μη σύννομης χορήγησης από τον φορέα δικαιωμάτων υπέρ τρίτων (λ.χ. μη νόμιμη απευθείας ανάθεση). 5. Ο κίνδυνος μη σύννομης εκταμίευσης από τον φορέα δημόσιου χρήματος ή διάθεσης περιουσίας (λ.χ. πληρωμή χωρίς υπαρκτή παραλαβή), και 6. Ο κίνδυνος διάθεσης από τον φορέα δημόσιου χρήματος χωρίς εγγυήσεις για την επίτευξη του καλύτερου αποτελέσματος (λ.χ. σπάταλη διαχείριση).

4. Το Ελεγκτικό Συνέδριο ελέγχει την αποτελεσματικότητα των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου συνολικώς χωρίς να διακρίνει τα επιμέρους στοιχεία του συστήματος, δηλαδή τον ενδογενή έλεγχο και τις ενέργειες του Εσωτερικού Ελεγκτή ή της Επιτροπής Εσωτερικού Ελέγχου. Μπορεί όμως να προγραμματίσει ειδικούς ελέγχους για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της δράσης των δύο ως άνω οργάνων.

5. Σε όσους φορείς δεν υφίσταται σύστημα εσωτερικού ελέγχου κατά την έννοια της παραγράφου 1, θεωρείται, για τις ανάγκες εφαρμογής της παρούσας, ότι λειτουργεί άτυπος εσωτερικός έλεγχος ο οποίος υπόκειται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα επόμενα άρθρα, σε ενδεδειγμένη εξέταση από το Ελεγκτικό Συνέδριο της αποτελεσματικότητας αυτού να προστατεύσει το δημόσιο χρήμα και τη δημόσια περιουσία.

Άρθρο 2

Έλεγχος των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου σύμφωνα με το Ετήσιο Πρόγραμμα Ελέγχων

1. Σε κάθε Ετήσιο Πρόγραμμα Ελέγχων του Ελεγκτικού Συνεδρίου περιλαμβάνεται υποχρεωτικά κατάλογος με ειδικά αντικείμενα προς έλεγχο της αποτελεσματικότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου των υπαγόμενων στην ελεγκτική δικαιοδοσία του Δικαστηρίου φορέων. Τα αντικείμενα ελέγχου επιλέγονται ώστε κάθε έτος να καλύπτονται από τον έλεγχο όλες οι κατηγορίες δημοσιονομικών κινδύνων, να κατανέμονται σε όλες τις Υπηρεσίες Επιτρόπου που ελέγχουν φορείς, και να αφορούν κατά το δυνατόν τους περισσότερους από τους ελεγχόμενους φορείς.

2. Ο έλεγχος μπορεί να αφορά όχι μόνο το τρέχον δημοσιονομικό έτος αλλά και προηγούμενα, διεξάγεται δε όπως ορίζεται στο οικείο εγχειρίδιο ελέγχου με επιλογή της προσφορότερης ελεγκτικής προσέγγισης ανά κίνδυνο ή δραστηριότητα.

3. Για τη διεξαγωγή του ελέγχου, ο Επίτροπος ζητεί κατ' αρχάς τον χάρτη του ελεγχόμενου φορέα με την καταγραφή των διαδικασιών παραγωγής ή διενέργειας πράξεων με δημοσιονομικές συνέπειες, τον εντοπισμό των

κινδύνων σε κάθε διαδικασία και την πρόβλεψη δικλίδων αντιμετώπισης των κινδύνων. Αν αυτός δεν υφίσταται, ο Επίτροπος απευθύνει αμέσως στο όργανο που προΐσταται του φορέα έγγραφο αποκαλούμενο «σύσταση», στο οποίο μνημονεύεται η σκέψη 8 της απόφασης ΕλΣ Ολ. 2014/2020. Αν υφίσταται χάρτης, ο Επίτροπος αναζητεί εντός αυτού τη συγκεκριμένη διαδικασία που έχει υπαχθεί στον έλεγχό του, εκτιμά την πληρότητα της καταγραφής της ελεγχόμενης διαδικασίας, την ορθότητα και πληρότητα των κινδύνων που εντοπίστηκαν και την επάρκεια και λυσιτέλεια των συναφών δικλίδων.

4. Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα και με τα οριζόμενα στην παράγραφο 5 του άρθρου 1, ο Επίτροπος επαληθεύει, όπως ορίζεται στο υπόμνημα σχεδιασμού ελέγχου, την τήρηση της νομιμότητας, της κανονικότητας και της υγιούς δημοσιονομικής διαχείρισης εξετάζοντας συγκεκριμένες συναλλαγές, μέχρις ότου σχηματίσει την απαιτούμενη από το εγχειρίδιο ελέγχου εμπειριστατώμενη αντίληψη για την οικεία πρακτική του φορέα ως προς το υπό έλεγχο αντικείμενο.

5. Τα ανά Υπηρεσία Επιτρόπου ευρήματα υπόκεινται σε ex ante έλεγχο ποιότητας από τον αρμόδιο Γενικό Συντονιστή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 38 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού Εσωτερικής Λειτουργίας των Υπηρεσιών Διοίκησης και Ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου

6. Το Τμήμα Ελέγχων επιλύει, ύστερα από αίτημα του ελεγχόμενου φορέα ή του αρμόδιου Επιτρόπου, οποιοδήποτε ζήτημα ανακύψει κατά τον έλεγχο αν κρίνει ότι είναι γενικότερης σημασίας ή ότι αφορά το σύνολο ή μεγάλο μέρος του υποβληθέντος στον έλεγχο αντικειμένου.

Άρθρο 3

Απαλλαγή από κατασταλτικό έλεγχο των φορέων που ελαχιστοποίησαν τον δημοσιονομικό κίνδυνο

1. Για τους σκοπούς του άρθρου 54 Α παρ. 3 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, ο ελεγχόμενος φορέας δύναται να αιτηθεί αιτιολογημένα την υπαγωγή του σε διαρκή παρακολούθηση όσον αφορά την αποτελεσματικότητα του συστήματός του εσωτερικού ελέγχου από τον αρμόδιο Επίτροπο προς ελαχιστοποίηση του δημοσιονομικού κινδύνου συνολικώς.

2. Ο έλεγχος αφορά τις πράξεις ή ενέργειες του οικονομικού έτους εκτέλεσης του προϋπολογισμού, και δεν επεκτείνεται σε προηγούμενα οικονομικά έτη.

3. Για την υπαγωγή εκδίδεται πράξη του Τμήματος Ελέγχων ύστερα από εκτίμηση των ελεγκτικών δυνάμεων της Υπηρεσίας Επιτρόπου που θα διεξαγάγει τον έλεγχο. Στην πράξη αυτή καθορίζονται οι ειδικότεροι τομείς

δραστηριοτήτων και συναλλαγών που θα υπαχθούν στον έλεγχο, μπορεί δε για ορισμένες από αυτές να ζητηθεί η διενέργεια ελέγχων πριν από τη συντέλεση των οικείων ενεργειών ανάληψης νομικής υποχρέωσης, εκκαθάρισης ή πληρωμής.

4. Μετά το τέλος του οικονομικού έτους ο Επίτροπος συντάσσει εμπειριστατωμένη έκθεση με την οποία αποφαίνεται αν όντως έχει ελαχιστοποιηθεί ο δημοσιονομικός κίνδυνος στον υπαχθέντα στον έλεγχο φορέα.

5. Την έκθεση εξετάζει το Τμήμα Ελέγχων, το οποίο δίδει την προβλεπόμενη στο άρθρο 54 Α παρ. 3 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, έγκριση.

Άρθρο 4

Εμπλοκή στον εσωτερικό έλεγχο

1. Αν σε φορέα που έχει καταγράψει τις διαδικασίες παραγωγής ή διενέργειας πράξεων με δημοσιονομικές συνέπειες, έχει προβεί σε εκτίμηση κινδύνων και έχει εγκαταστήσει δικλίδες αντιμετώπισής τους, η διαδικασία του εσωτερικού ελέγχου εμφανίζει εμπλοκή μη δυνάμενη λόγω αμφιβολιών να χαρακτηρίσει πράξη ή ενέργεια ως νόμιμη ή κανονική, ο φορέας αυτός, διά της προϊστάμενης αρχής του, μπορεί να ζητήσει από τον αρμόδιο Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου να εκφέρει γνώμη επί του ζητήματος ως προς το οποίο ανησύχη η εμπλοκή. Τέτοιο ζήτημα μπορεί να ανακύψει όταν εφαρμόζεται νέα ρύθμιση ως προς την ερμηνεία της οποίας υποστηρίζονται πλείονες σοβαρές ερμηνευτικές εκδοχές, όταν υφίσταται αντιφατική ή μη διαυγής νομολογία των δικαστηρίων, ή όταν υφίσταται δυσχέρεια χαρακτηρισμού του πραγματικού εν όψει αοριστίας της νομικής έννοιας που πρέπει να εφαρμοσθεί σ' αυτό (λ.χ. περιπτώσεις απ' ευθείας αναθέσεως λόγω απροβλέπτου και κατεπείγοντος).

2. Ο Επίτροπος που επιλαμβάνεται αιτήματος όπως αυτό που περιγράφεται στην παράγραφο 1 εξετάζει το παραδεκτό αυτού κρίνοντας αν πράγματι έχει εγκατασταθεί ικανοποιητικό σύστημα ενδογενούς ελέγχου στον φορέα που το υποβάλλει και αν συντρέχουν όντως λόγοι που δικαιολογούν την υποβολή του ερωτήματος. Στη συνέχεια, ο Επίτροπος, αν η απάντηση επί της ουσίας είναι ευχερής ή αν δεν τίθεται ζήτημα ευρύτερης σημασίας, γνωμοδοτεί ο ίδιος, άλλως παραπέμπει το αίτημα στο Τμήμα Ελέγχων, το οποίο γνωμοδοτεί οριστικώς.

3. Αν ανακύψει διαφωνία σχετικά με τα ζητήματα της παραγράφου 2 αποφαίνεται το Τμήμα Ελέγχων.

4. Οι ενέργειες του ελεγχόμενου φορέα σε συμμόρφωση προς τη γνωμοδότηση που εκδίδεται κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 παρακολουθούνται από τον αρμόδιο Επίτροπο.

Άρθρο 5

Αδράνεια φορέα για την εγκατάσταση εντός αυτού συστήματος εσωτερικού ελέγχου

1. Οι Επίτροποι του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ενημερώνονται ανά τρίμηνο από τους υπαγόμενους στην ελεγκτική τους αρμοδιότητα φορείς ως προς την πορεία εγκατάστασης εντός αυτών συστήματος εσωτερικού ελέγχου που να πληροί τις απαιτήσεις του ορισμού που δίδεται στο άρθρο 1 παρ. 1 της παρούσας.

2. Οι αρμόδιοι Γενικοί Συντονιστές συντάσσουν ανά τρίμηνο συγκεντρωτικό πίνακα επί της προόδου, την οποία διαβιβάζουν στο Τμήμα Ελέγχων.

3. Αν κατά το πρώτο τρίμηνο εφαρμογής της παρούσας ο Επίτροπος δεν διαπιστώσει πρόοδο από την οποία να μπορεί να συναγάγει ότι επίκειται σε εύλογο χρόνο η πλήρης εγκατάσταση και λειτουργία του συστήματος, απευθύνει «σύσταση» στον οικείο φορέα, με ενδεικτικές παρατηρήσεις επί των ενεργειών που αναμένεται να εκτελεστούν. Αν κατά το δεύτερο τρίμηνο, ο Επίτροπος διαπιστώσει ότι δεν έχει συντελεστεί πρόοδος ή ότι αυτή είναι ανεπαρκής, ο αρμόδιος Γενικός Συντονιστής, αφού ενημερωθεί από τον Επίτροπο, απευθύνει νέα σύσταση στον φορέα, στην οποία υπενθυμίζει τη σκέψη 8 της απόφασης 2014/2020 της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Εφόσον η κατάσταση παραμένει στάσιμη και μετά το τέλος του τρίτου τριμήνου, ο Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ύστερα από γνώμη του Τμήματος Ελέγχων, απευθύνει «όχληση» στον προϊστάμενο του φορέα, ενημερώνοντάς τον για την προσωπική του ευθύνη κατά τα ως άνω κριθέντα από την Ολομέλεια του Δικαστηρίου.

4. Η εποπτεύουσα τον φορέα αρχή ενημερώνεται αμέσως από τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου για την αποστολή της όχλησης που αναφέρεται στην παράγραφο 3, με μνεία στο σχετικό έγγραφο της σημασίας και των συνεπειών που αυτή συνεπάγεται. Με τον ίδιο τρόπο ενημερώνεται και η αρχή που χρηματοδοτεί ή επιχορηγεί τον φορέα. Στην ετήσια έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου προς τη Βουλή μνημονεύονται υποχρεωτικώς οι φορείς στους οποίους απευθύνθηκε όχληση, και εξακολουθούν να αδρανούν.

5. Ο αρμόδιος Επίτροπος εξακολουθεί να παρακολουθεί την πορεία εγκατάστασης συστήματος εσωτερικού ελέγχου στον αδρανούμενο κατά τα ανωτέρω φορέα, μέχρι πλήρους συμμόρφωσης αυτού.

Άρθρο 6

Εξουσία Επιτρόπων να ελέγξουν οίκοθεν την αποτελεσματικότητα των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου

1. Με την επιφύλαξη των οριζόμενων στο άρθρο 3, οι Επίτροποι του Ελεγκτικού Συνεδρίου δύνανται, κατά τον χρόνο που έχει διατεθεί από το Ετήσιο Πρόγραμμα Ελέγχων στην ελεγκτική διακριτική τους ευχέρεια, να προγραμματίζουν και εκτελούν ελέγχους αποτελεσματικότητας αποτροπής σοβαρών δημοσιονομικών κινδύνων στους φορείς που υπάγονται στην ελεγκτική τους αρμοδιότητα.

2. Οι έλεγχοι διεξάγονται όπως ορίζεται στο οικείο εγχειρίδιο ελέγχου.

3. Προηγείται αιτιολογημένη πράξη του Επιτρόπου όπου αναλύονται οι εντοπισθέντες δημοσιονομικοί κίνδυνοι και εξηγείται η επιλογή του αντικειμένου ελέγχου. Η πράξη κοινοποιείται στον ελεγχόμενο φορέα και στο Τμήμα Ελέγχων το οποίο ενημερώνεται και για την ελεγκτική προσέγγιση που θα ακολουθηθεί.

4. Ανάλογα με την ένταση του κινδύνου και τη συναφή ανάγκη προστασίας του δημόσιου χρήματος ή της δημόσιας περιουσίας, ο Επίτροπος μπορεί να επιλέξει ως ελεγκτική προσέγγιση και την άσκηση ελέγχου πριν από τη συντέλεση των οικείων ενεργειών ανάληψης νομικής υποχρέωσης, εκκαθάρισης ή πληρωμής των δαπανών.

Άρθρο 7

Συνέπειες εφαρμογής της παρούσας

1. Ο Επίτροπος, εφόσον δεν είναι ο ίδιος αρμόδιος σύμφωνα με το άρθρο 46 παρ. 1 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 345 παρ. 2 του ν. 4700/2020, υποχρεούται, χωρίς να ζητήσει την έγκριση του Τμήματος Ελέγχων ή του αρμόδιου Γενικού Συντονιστή, να υποβάλει αίτημα καταλογισμού κατά υπευθύνου κατά την κρίση του υπολόγου ή συνευθυνομένου, αν από την άσκηση των ελεγκτικών του αρμοδιοτήτων, όπως ορίζονται στα άρθρα 2, 3 και 6 της παρούσας, διαπιστώσει έλλειμμα σε δημόσια διαχείριση.

2. Η διάταξη της παραγράφου 1 εφαρμόζεται και όταν ο φορέας, παρά την έκδοση γνωμοδότησης από το Ελεγκτικό Συνέδριο σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 4 παρ. 2 της παρούσας, διενεργήσει πράξη αντίθετη στα οριζόμενα στη γνωμοδότηση, εφόσον ο αρμόδιος Επίτροπος διαπιστώσει πρόκληση ελλείμματος από την ενέργεια αυτή του φορέα.

3. Αν, κατά την άσκηση από το Ελεγκτικό Συνέδριο ελέγχου επί της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου φορέα, διαπιστωθεί παρατυπία στη δημοσιονομική διαχείριση του τρέχοντος έτους, απευθύνεται από τον Επίτροπο στον φορέα, εφόσον η παρατυπία δεν είναι ουσιώδης, σύσταση συμμόρφωσης. Ο φορέας τίθεται στη συνέχεια υπό παρακολούθηση αν θεράπευσε την παρατυπία, εφόσον αυτή είναι θεραπεύσιμη, ή άλλως αν δεν επανέλαβε την ίδια παρατυπία σε επόμενη ενέργεια αυτού.

4. Διαφωνίες μεταξύ Επιτρόπου και φορέα για τα ζητήματα που αναφέρονται στην παράγραφο 3 επιλύονται από το Τμήμα Ελέγχων.

5. Το Τμήμα Ελέγχων, ύστερα από ενημέρωσή του από τον αρμόδιο Επίτροπο, αν διαπιστώσει δυστροπία του ελεγχόμενου φορέα να συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις του αναφορικά με την εγκατάσταση και λειτουργία εντός αυτού αποτελεσματικού συστήματος εσωτερικού ελέγχου, δύναται, εκτιμώντας το σύνολο των περιστάσεων, να αποφασίσει, κατά τροποποίηση του προγράμματος ελέγχων της οικείας Υπηρεσίας Επιτρόπου, τον κατά προτεραιότητα κατασταλακτικό έλεγχο του δυστροπούμενου φορέα μέχρι του χρόνου που επιτρέπεται από τα άρθρα 54 Α παρ. 2 και 66 Α παρ. 4 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Άρθρο 8 Έναρξη ισχύος

Η παρούσα αρχίζει να ισχύει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Μετά το τέλος της συνεδρίασης, η οποία διεξήχθη με τηλεδιάσκεψη, με τη χρήση του υπηρεσιακού τεχνολογικού μέσου e-presence (βλ. πρακτικά Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου 8^{ης} Γεν.Συν./29.4.2020), συντάχθηκε το παρόν τμήμα του πρακτικού, το οποίο, αφού θεωρήθηκε και εγκρίθηκε από τον Πρόεδρο, υπογράφεται από τον ίδιο και τη Γραμματέα. Η κανονιστική απόφαση που περιέχεται σ' αυτό θα διαβιβασθεί αρμοδίως προς δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΜΑΣ

ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

**Για την ακρίβεια
Η Γραμματέας**

Ελένη Αυγουστόγλου